

جمهوری اسلامی ایران
اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره آموزش و پرورش منطقه هفت تهران

ساعت امتحان:
وقت امتحان: ۸۰ دقیقه
تاریخ امتحان: ۱۳۹۱/۱۰/۱۷
تعداد برگ سؤال: دو برگ

ش صندلی (ش داوطلب): نام واحد آموزشی: دبیرستان هاتف
نام و نام خانوادگی: نام پدر: پایه: سوم
رشته: ریاضی و فیزیک
سال تحصیلی: ۹۱-۹۲
نام دبیر: آقای ملا حسینی
سؤال امتحان درس: ادبیات فارسی ۳

۶

الف) معنی و مفهوم:

- معنی و مفهوم ابیات و عبارات زیر را به فارسی روان بنویسید:

۱- هر نفسی که فرو می رود ممدّ حیات است. /۲۵

۲- گنبد چنگی به دل نمی زد. /۲۵

۳- تا فراخ تر بتوانند زیست. /۲۵

۴- روی تپه ی برهانی عمل کردیم. /۲۵

۵- سعادت دیدار همایون خداوند دیگر باره یافتم. /۱۵

۶- همی جنگ و مردی فروشد همی /۱۵

۷- راست بدان مانست که گویی بازپسشان می کشند. /۱۵

۸- زمان که بخشنده بود ، موهبت های خویش را تباه می سازد. /۱۷۵

۹- ای طاق نهم رواق بالا // بشکسته ز گوشه ی کلاهد /۱۷۵

۱۰- یعنی کلیم آهنگ جان سامری کرد // ای یاوران باید ولی را یآوری کرد ۱

۱۱- تا این عاضه افتاده بود ، بونصر نامه های رسیده را ، به خطّ خویش نکت بیرون می آورد. ۱

پاسخنامه سفید داده شود.

پاسخ سؤالات در روی برگ سؤال نوشته شود، نیاز به پاسخنامه سفید ندارد.

۲

ب) معنی لغت:

- ۱- نشیند بر انگیزد از گور شور
- ۲- صفوت آدمیان و تتمه ی دور زمان
- ۳- پس به کران آب فرود آمدند و شراع ها زده بودند.
- ۴- بانگ از جرس برخاست وای من خموشم.
- ۵- در باب حشمت و تضریب بوسهل سخن رانده است.
- ۶- در ناحیه ی شقیقه اش یک سوراخ دیده می شد.
- ۷- در سرتاسر قلمرو خود، چاووش در داد.
- ۸- یکهو به صرافت افتادم.

۳

ج) درک مطلب:

- ۱- در عبارت « عاکفان کعبه ی جلالش به تقصیر عبادت معترف .»، « عاکفان » به چه امری اعتراف دارند؟ /۵
- ۲- در عبارت « به خاطر داشتم چون به درخت گل رسم ، دامنی پر کنم هدیه ی اصحاب را . » منظور از « درخت گل » چیست؟ /۵
- ۳- در بیت « من امروز نز بهر جنگ آمدم // پی پوشش و نام و ننگ آمدم » دلیل رستم برای آمدن نزد اسفندیار چیست؟ /۵
- ۴- با توجه به عبارت « گر چه این پیر ، بر حق ، دل کسب این منصب را دارد.» به سؤالات پاسخ دهید: ۱
- الف) واژه ی مجاز کدام است؟
- ب) منظور از « این پیر » کیست؟
- ۵- با توجه به « امیر را تب گرفت ؛ تب سوزان و سرسان افتاد ، چنان که بار نتوانست داد و محجوب گشت. » عبارت « بار نتوانست داد » یعنی چه؟ /۵

۴

(د) خود آزمایی :

- ۱- در عبارت « خوان نعمت بی دریغش همه را رسیده » مقصود از « بی دریغ » چیست؟ /۵
- ۲- در مصراع « چو شیران جنگی برآشوفتند.» ایهام در واژه ی « چو » را بررسی کنید: /۵
- ۳- مفهوم « آدم های با صفا سواد دیدن دارند.» چیست؟ /۵
- ۴- در داستان « گلدسته ها و فلک » نویسنده چگونه از عنصر لحن برای پرداخت داستان استفاده کرده است؟ /۵
- ۵- مهم ترین ویژگی تاریخ بیهقی که باعث متمایز شدن این اثر از دیگر آثار تاریخی و ادبی شد، چیست؟ /۵
- ۶- در عبارت « همیشه چشم نهاده بودی تا پادشاهی جبار بر چاکری خشم گرفتی و آن چاکر را لت زدی و فرو گرفتی » منظور از « فرو گرفتن » چیست؟ /۵
- ۷- در شعر « باغ نگاه » چرا شاعر آفتاب را خار و خس چشم جانباز می داند؟ /۵
- ۸- مفهوم مصراع « از گزند داس دروگر وقت ، هیچ روینده را زنهار نیست.» را بنویسید: /۵

۳

(ه) دانش های ادبی و نکات بلاغی :

- ۱- منظور از « زمینه ی ملی » در حماسه چیست؟ /۵
- ۲- فکر اصلی و مسلط بر هر اثر را می گویند. /۵

۳- پدید آورندگان آثار زیر را بنویسید: /۵

الف (آی باکلاه آی بی کلاه :
ب (سرود سپید :

۴- در عبارت « ببین چی بهت می گم. » چه آرایه ای مشهود است؟ /۵

۵- دو مسئله ی اساسی در ادبیات پایداری را نام ببرید: /۵

۶- زاویه ی دید داستان « سه پرسش » اثر تولستوی را بنویسید: /۵

و) حفظ شعر :

۱- ابیات زیر را با کلمات مناسب کامل کنید: ۱

الف) بیخود از پرتو ذاتم کردند // باده از جام تجلی صفاتم دادند

ب (سعدی به روزگاران نشسته بر دل // بیرون نمی توان کرد آلا به به

۲- مصراع های زیر را کامل کنید: ۱

الف (..... // تا بر شتر نبندد محمل به روز باران

ب (دوش وقت سحر از غصّه نجاتم دادند //

« دست حق یارتان »

جمهوری اسلامی ایران
اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره آموزش و پرورش منطقه هفت تهران

ساعت امتحان: ۱۲ صبح	نام واحد آموزشی: دبیرستان هانف	راهنمای تصحیح درس: ادبیات فارسی ۳
تاریخ امتحان: ۱۳۹۱/۱۰/۱۷	نام دبیر: آقای ملا حسینی	نوبت امتحانی: نیمسال اول
تعداد برگ راهنمای تصحیح: یک برگ	پایه: سوم	رشته: رشته های: ریاضی و فیزیک
		سال تحصیلی: ۱۳۹۱-۹۲

الف) معنی و مفهوم:

در معنی شعر و نثر بیان مفهوم و روان نویسی کافی است.

ب) معنی لغات:

- (۱) هیجان و اضطراب (۲) برگزیده (۳) خیمه ها / سایبان ها (۴) زنگ کاروان یا شتر
(۵) فتنه انگیزی / دو به هم زنی (۶) گیج گاه (۷) بانگ و فریاد / ندا (۸) قصد انجام کاری کردم

ج) درک مطلب:

- ۱- به کوتاهی خود در عبادت ۲- حقایق الهی ۳- برای عذر خواهی به خاطر مایل نبودن به جنگیدن با وی و حفظ آبرو و حیثیت خود و گذشتگان خود. ۴- الف) دل (ب) کمال الملک ۵- اجازه ی ملاقات

د) خود آزمایی:

- ۱- بی منت و بی مضایقه ۲- «چو» به دو معنی به کار رفته است: (۱) مثل و مانند (حرف اضافه) (۲) وقتی که (حرف ربط) ۳- درک و بینش دریافت تصاویر زیبا و هنرمندانه ۴- در داستان، هر شخصیتی به تناسب موقعیت اجتماعی خویش، لحن مناسب خود را دارند: راوی / اصغر / مدیر ۵- رعایت امانت و صداقت در گفتار و توجه به جزئیات ۶- بازداشت کردن ۷- به واسطه ی بینش و بصیرت معنوی (روشنایی معنوی وجود جانباز)
۸- هر موجود زنده ای سرانجام می میرد و از مرگ در امان نیست. (روزگار همه ی موجودات را نابود می سازد.)

ه) دانش های ادبی و نکات بلاغی:

- ۱- حماسه تاریخ تخیلی یک قوم است و شاعر می کوشد تا اخلاق فردی، اجتماعی و عقاید یک ملت را در بستری از واقعیات بیان کند. ۲- درون مایه ۳- الف) غلامحسین ساعدی (ب) حمید سبزواری
۴- حس آمیزی ۵- (۱) مبارزه با عوامل استبداد (۲) تجاوز بیگانگان ۶- سوم شخص یا دانای کل

و) حفظ شعر:

- ۱- الف) شعشه // تجلی (ب) مهری // روزگاران
۲- الف) با ساروان بگویند احوال آب چشمم (ب) و اندر آن ظلمت شب آب حیاتم دادند